

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ З ПРАВОПОРУШНИКАМИ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Актуальність зазначеної проблеми полягає в тому, що правильна стратегія поведінки поліцейського в сучасних умовах обумовлена знаннями й вміннями професійного спілкування з правопорушниками, котрі нерідко не бажають співпрацювати з правоохоронцями. Підготовка майбутніх поліцейських до професійного спілкування у вищих закладах зі специфічними умовами навчання має бути спрямована на моделювання взаємодії з правопорушниками, установлення контакту й розв'язання конфліктних ситуацій, навчання вмінням самоконтролю та саморегуляції власних професійних дій, у тому числі комунікативних і мовних дій.

Метою статті є розкриття суті, змісту, етапів підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками у вищих закладах зі специфічними умовами навчання.

Методи дослідження – аналіз наукової літератури з обраної теми, навчального плану відповідної підготовки, робочих програм із навчальних дисциплін суспільно-гуманітарного циклу, анкетування, аналіз результатів анкетування, бесіда, інструкція.

У результаті проведеного дослідження розкрито суть підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування у вищих закладах зі специфічними умовами навчання як цілеспрямоване формування стратегії поведінки фахівців правоохоронної галузі. Конкретизовано зміст цієї підготовки як знання й уміння професійного спілкування поліцейських. Уточнено й конкретизовано зміст етапів підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками (моделювання майбутніми поліцейськими ситуації професійного спілкування з правопорушниками, установлення з ними емоційного й ділового контакту в професійній діяльності, керування спілкуванням, аналіз результатів професійного спілкування). Визначено поняття «професійне спілкування поліцейського».

Для підготовки курсантів до професійного спілкування рекомендовано використовувати потенціал навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування», інструкцію для навчання самоконтролю.

Ключові слова: професійна підготовка поліцейських, спілкування, курсанти, комунікативні здібності, етика поліцейського, моделювання

Golorych I. M. Preparation of future policemen for professional communication with offenders in higher educational establishments with specific learning conditions. *The urgency of this problem lies in the fact that the correct strategy of policeman behavior in modern conditions is conditioned by the knowledge and skills of professional communication with offenders, who often do not want to cooperate with law-enforcers. The preparation of future policemen to professional communication in higher educational establishments with specific learning conditions should be aimed at modeling interaction with offenders, establishing contact and resolving conflict situations, teaching self-control and self-regulation of their own professional actions, including communicative and verbal actions.*

The purpose of scientific work is to reveal the essence, content, stages of preparation of future policemen for professional communication with offenders in higher educational establishments with specific learning conditions.

The research methods are the analysis of scientific literature on the chosen topic, the curriculum of the corresponding preparation (appropriate training curriculum), the working programs in the main disciplines of the suspension and humanitarian cycle, the questionnaire, the analysis of the results of the questionnaire, the conversation, the instruction.

As a result of the research, the essence of the preparation of future police officers for professional communication in higher educational establishments with specific educational conditions is revealed as a purposeful formation of the behavior strategy of law enforcement specialists.

The content of this training is specified as knowledge and skills of professional communication of the police. The content of this training is specified as knowledge and skills of professional communication of police officers. The content of the stages of preparation of future policemen for professional communication with offenders is specified and refined (simulation by future police officers of the situation of professional communication with offenders, establishment of emotional and business contact with them in professional activity, communication management, analysis of the results of professional communication, development of a further strategy of behavior in emergency situations). The concept of "professional communication of a policeman" is defined.

It is recommended to use the potential of the discipline "Ukrainian language of professional orientation" to prepare cadets for professional communication, instructions for learning self-control.

взаємодії, стратегія поведінки.

Keywords: professional police training, communication, cadets, communicative abilities, police ethics, interaction modeling, behavior strategy.

Вступ. Професійна діяльність поліцейських обумовлена потребами швидкого реагування на злочинні дії в межах законності й прийняття рішень, орієнтації в складних й екстрених ситуаціях затримання правопорушників, збереження життя людей та власного життя. Успішність такої діяльності забезпечують не лише фахові знання й уміння з правничих дисциплін, але й майстерність професійного спілкування з різними верствами населення, зокрема з правопорушниками норм і правил поведінки в суспільстві. Тому особливої уваги заслуговує проблема підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками та шляхи її розв'язання у вищих закладах зі специфічними умовами навчання.

Зазначена проблема є актуальною для теоретичного розроблення стратегії вербальної і невербальної поведінки поліцейського в сучасних умовах і для практики взаємодії з правопорушниками в професійній діяльності на засадах співробітництва й довіри.

Як свідчить аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми, вчені: О. Туринська вивчає специфічні чинники професійного спілкування правоохоронців (високий рівень нервово-психічної напруги під час взаємодії, тривожність і агресивність у розмові, непередбаченість виникнення конфліктних ситуацій, нестійка емоційна сфера) (Turynska, 2012); В. Литвин визначає стратегії мовної поведінки патрульних поліцейських як серед колег, так і серед громадян (співробітництво, уникнення, пристосування) (Lytvyn, 2016).

Дослідниця І. Кудрявцева (Kudriavtseva, 2018), в названих вище закладах вищої освіти, приділяє увагу не лише базовим навчальним дисциплінам (криміналістика, слідчі дії, судово-медична експертиза), а й таким загальносуспільним дисциплінам, як соціологія, політологія, психологія, іноземні мови. До того ж учена відносить мовленнєву і загальнокультурну компетентність поліцейських до загальних компетентностей. Однак, як свідчить аналіз нормативного змісту підготовки поліцейських, наведених автором, про норми й правила професійного спілкування в ньому не йдеться.

Отже, недостатньо розробленими є питання підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками.

Мета та завдання. Метою наукової роботи є розкриття суті й змісту підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками, а завданнями – вивчення психолого-педагогічного аспекту професійного спілкування в галузі правоохоронної діяльності, уточнення й конкретизація змісту етапів підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками.

Методи дослідження. У дослідженні здійснено аналіз наукової літератури з обраної теми. Проаналізовано Наказ МВС України про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських (2016); навчальний план факультету №3, спеціальність «Правоохоронна діяльність» Харківського національного університету внутрішніх справ; робочу програму з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування».

У межах пілотного експерименту з курсантами 1-го курсу факультету № 3, спеціальність «Правоохоронна діяльність» Харківського національного університету внутрішніх справ (загальна кількість 75 осіб) на занятті з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» було проведено бесіду на тему «Яким має бути усне професійне спілкування майбутнього правоохоронця?», де розглядалися такі питання: складові усного професійного спілкування сучасного правоохоронця, помилки мови й неграмотне мовлення правоохоронців, формування індивідуального стилю мовлення, правила дотримання службового мовного етикету правоохоронця, особливості ділового спілкування правоохоронців.

Після розгляду цих питань, курсантам були поставлені такі експериментальні запитання: «Що таке професійне спілкування поліцейського?»; «Що заважає поліцейському професійно правильно спілкуватися з громадянами?».

Результати. Як свідчить аналіз наукових праць (Lytvyn, 2016; Nakaz MVS Ukrainy pro zatverdzhennia Pravyl etychnoi povedinky politseiskyykh, 2016; Ziaziun, 2008), професійне спілкування – це комунікативна взаємодія між

учасниками професійних відносин, спрямована на успішне розв'язання поставлених професійних завдань. Завдяки Новому тлумачному словникові української мови (2008) уточнимо зміст терміну «спілкуватися», що означає «підтримувати взаємні стосунки, діловий, дружній зв'язок із ким-небудь; контактувати; розуміти один одного; порозумітися; об'єднуватися для спільних дій» (Yaremenko, 2008). У педагогічному значенні «професійне педагогічне спілкування – комунікативна взаємодія педагога з учнями, батьками, колегами, спрямована на встановлення сприятливого психологічного клімату, психологічну оптимізацію діяльності і стосунків» (Ziaziun, 2008).

Як зазначає О. Туринська (Turynska, 2012), професійне спілкування працівника правоохоронних органів є також складним процесом, реалізація якого вимагає належного рівня комунікативної компетентності правоохоронців. Однак, професійне спілкування поліцейських зі службовими особами, з керівниками місцевих органів влади, з представниками підприємств і установ, з громадянами та малолітніми правопорушниками не можна зводити лише до комунікаційного зв'язку. Термін «комунікація» означає «шляхи сполучення, лінії зв'язку; те саме, що спілкування; зв'язок» (Yaremenko, 2008). На нашу думку, одного комунікаційного зв'язку між суб'єктами спілкування недостатньо для розвитку професійних відносин, їхньої ефективності й належного успіху професійної діяльності.

На запитання «Що таке професійне спілкування поліцейського?» зазначені вище курсанти відповіли так:

а) 61,3% курсантів надали перевагу *діловому професійному спілкуванню* як процесу взаємодії поліцейського і громадянина з метою підтримання законності й правопорядку, і для здійснення такого спілкування поліцейському необхідно володіти юридичною та професійною термінологією, культурою мовлення, дотримуватись етичних норм поведінки, бути толерантним;

б) 25,3% курсантів згадали про *емоційне професійне спілкування* між співробітниками, керівниками, підлеглими й вважають, що головною умовою дотримання правил мовленнєвого етикету є виявлення стійкої емоційної позиції в екстрених ситуаціях, урівноважене ставлення до колег і правопорушників, вміння мобільно розв'язувати конфліктні ситуації та створювати оптимально сприятливі умови для праці;

в) 13,4% курсантів зробили акцент на *мові та мовленнєвих навичках поліцейського* зі злочинцями й зазначили, що поліцейські повинні дотримуватись законності та етичних норм поведінки й вміти правильно ставити запитання (закриті, відкриті, альтернативні), щоб отримати потрібну інформацію. Поліцейські повинні вміти чітко і ясно висловлювати свою думку, спілкуватися українською, російською або англійською мовами, дотримуватись норм мови, не вживати суржик та вульгаризми, і постійно поповнювати свій словниковий запас.

Отже, професійне спілкування поліцейського – це дії, спрямовані на встановлення контакту, налагоджування ділових і відкритих стосунків, активізацію співпраці з правопорушниками, результатом яких є розв'язання конфліктних ситуацій.

У межах дослідження професійне спілкування поліцейських із правопорушниками розглядаємо як стратегію їхньої поведінки на робочому місці, котра має спиратися на психолого-педагогічні засади. Основою нашого пояснення виступає структура педагогічного спілкування, котра наводиться в підручнику (Ziaziun, 2008). Ми урахували те, що основу такої структури складають чотири етапи комунікації за В. Кан-Каликом, а за змістом дослідження додали: структуру етапів професійного спілкування майбутніх поліцейських має пронизувати специфіка діяльності поліцейського та завершуватися позитивними результатами виховного й коригувального впливу на дії та поведінку правопорушників. Конкретизуємо етапи підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками.

I. Моделювання майбутніми поліцейськими ситуації професійного спілкування з правопорушниками. На цьому етапі прогноуються професійні ситуації взаємодії з потенційними учасниками подій, котрі порушують законність. Визначається мета взаємодії, аналізується стан співрозмовника та зміст професійної ситуації. Плануються можливі способи й тональність комунікації, прогноуються сприймання співрозмовником змісту взаємодії.

Для такого моделювання курсантам необхідно знати положення Наказу МВС України «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» (2016) (Nakaz MVS Ukrainy pro zatverdzhennia Pravyl etichnoi povedinky politseiskykh, 2016). Прокоментуємо ці положення, котрі спрямовані на виявлення поліцейським гуманного ставлення до іншої людини. Працівник правоохоронної діяльності має справедливо та неупереджено ставитися до іншої людини, незважаючи на расову чи національну приналежність, мову, стать, вік, віросповідання, політичні чи інші переконання, майновий стан, соціальне походження чи статус, освіту, місце проживання, сексуальну орієнтацію або іншу ознаку. До гуманних якостей поліцейського віднесено такі, як: доброзичливість, відкритість, ввічливість, розсудливість, почуття справедливості, комунікативні навички (переконання, ведення перемовин), а в необхідних випадках – керівні та організаційні якості.

Особливої уваги заслуговують процеси саморегуляції, котрі допомагають поліцейському поводитися стримано, доброзичливо, відкрито, уважно й ввічливо, викликаючи в населення повагу до поліції та готовність співпрацювати, контролювати свою поведінку й емоції, не дозволяючи особистим симпатіям або антипатіям, неприязні, недоброму настрою або дружнім почуттям впливати на прийняття рішень та службову поведінку.

Дії й поведінка поліцейського мають бути етичними та професійно правильними. Етика правоохоронців пронизана методами переконання й довіри, культурою мовлення в межах професійного спілкування.

Проте, як свідчить досвід роботи, акцентовані нами положення етики поліцейського не завжди діють на практиці. Цілком погоджуємося з думками

О. Туринської (Turynska, 2012), котра називає бар'єри професійного спілкування, а саме: мовний (небажання правопорушника розповідати правоохоронцям про злочин у межах законності), емоційно-вольовий (негативне ставлення до працівників поліції та виявлення негативних емоцій), інтелектуальний (розбіжність у поглядах, світогляді, розумінні скоєного).

На запитання «Що заважає поліцейському професійно правильно спілкуватися з громадянами?» опитані майбутні поліцейські відповіли так:

1) професійно спілкуватись поліцейським заважають складні умови праці, виснаженість, стреси, конфліктні ситуації, у яких самі громадяни поведуться агресивно, виявляють зневажливе ставлення до правоохоронців (70,7% осіб);

2) головною причиною неефективної комунікації є порушення законів самими поліцейськими й вживання ними ненормативної лексики (34,7%);

3) перешкодою для професійного спілкування між поліцейськими і громадянами є різниця в освітньому рівні й кваліфікації та пересічні громадяни не завжди розуміють термінологію, яку використовують у своєму мовленні правоохоронці (5,4%).

II. Установлення емоційного й ділового контакту з правопорушниками в професійній діяльності. Майбутнім поліцейським важливо оволодівати технікою швидкого включення у взаємодію, прийомами самопрезентації та динамічного впливу. Вони мають бути коректними та не допускати застосування насильства чи інших негативних дій щодо членів суспільства, у будь-якому випадку залишатися об'єктивними.

Так, А. Колодка (Kolodka, 2016) акцентує увагу на особливостях оперативного спілкування працівників поліції, оскільки будь-який вид допиту потерпілого, свідка, підозрюваного розпочинаються з установлення емоційного й ділового контакту. На думку науковця, важливим є психологічний контакт як «процес установлення, розвитку та підтримки взаємної поваги осіб, які спілкуються, своєрідна форма мовного контакту, що

сприяє установленню об'єктивної істини, вичерпному, усесторонньому та об'єктивному розслідуванню всіх обставин справи» (Kolodka, 2016).

Як зазначає Н. Федоровська (Fedorova, 2016), поліцейському починати службове спілкування необхідно з привітання (прикласти руку до головного убору, перебуваючи у форменому одязі), при цьому утримуватися від рукостискання; представитися, назвати прізвище, посаду, спеціальне звання, коротко повідомити мету і причину звернення, на прохання громадянина пред'явити службове посвідчення; висловлювати свої зауваження та вимоги в коректній і переконливій формі, у разі потреби повторити сказане раніше; вислуховувати громадян, не перебиваючи їхні думки, виявляючи повагу до співрозмовника; ставитися з повагою до людей похилого віку, ветеранів, людей з обмеженими можливостями. Однак, правила написані, з ними знайомлять майбутніх поліцейських, а на практиці бачимо зовсім інше.

У такому випадку слід говорити про мобільність працівників поліції, створення в Україні мобільних груп реагування на різні правопорушення. Наприклад, «Поліна» – це мобільна група поліції для протидії домашньому насильству, до якої входять дільничні офіцери поліції, працівники ювенальної превенції, слідство карного розшуку та екіпаж патрульної поліції. Названі працівники завдяки підтримці партнерів та колег ОБСЄ, ПРООН, «ООН Жінки» і Канадської поліцейської місії проходять спеціальну підготовку з протидії й швидкого реагування на факти вчинення насильства в сім'ї (Yak pratsiuie «Polina» – politsiia proty domashnoho nasylstva, n.d.).

Тому в професійній підготовці майбутніх поліцейських у закладах зі специфічними умовами навчання слід звертати увагу на засвоєння курсантами знань і вмінь професійного спілкування.

III. Керування спілкуванням. «Це свідомо і цілеспрямована організація взаємодії з коригуванням процесу спілкування відповідно до визначеної мети. Здійснюється обмін інформацією, оцінками з приводу цієї інформації, взаємооцінювання співрозмовників» (Ziaziun, 2008). У правилах поведінки поліцейського із затриманою особою йдеться про те, що поліцейський

зобов'язаний пояснювати зрозумілою для неї мовою підстави для затримання та права затриманої особи, надати їй можливість із моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника, а також повідомити про факт затримання третій особі, яку повинна обрати затримана особа, разом із тим дотримуватися норм ділового мовлення й не допускати використання ненормативної лексики.

Як зазначає В. Литвин (Lytvyn, 2016), поліцейському необхідно стежити за власним мовленням, темпом, уникати грубих інтонацій, не вживати жаргонів. Робота з помилками є незвичною для дорослої людини, зокрема й для поліцейських, до того ж їм заважає почуття влади, яке перевищує роботу над своїм професійним іміджем. Тут варто зазначити той факт, що поліцейські спілкуються не лише з малограмотним населенням, є чимало громадян, які мають вищу освіту та знають свої права й обов'язки, тому майбутнім поліцейським важливо мати високу компетентність щодо знань та дотримання законів у правоохоронній діяльності й навчитися відверто визнавати свої помилки. Також необхідно вчитись надавати допомогу колегам у розв'язанні конфліктних ситуацій, виправляти й долати дискомфорт у професійній діяльності.

IV. Аналіз результатів професійного спілкування розглядаємо як самоаналіз і самокоригування поліцейським власних результатів взаємодії з іншими людьми. По суті, фахівець співвідносить мету з результатом, оцінює ефективність засобів впливу на розв'язання професійних завдань, моделює подальше спілкування. У роботі з курсантами з метою організації самоконтролю пропонуємо інструкцію, у якій необхідно відповісти на такі запитання:

- Чи правильно мною була спланована мета професійного спілкування?
- Які моменти не були враховані в первинному аналізі професійної ситуації та яких знань і вмінь мені бракує?
- Що мені бракувало в правильному підборі засобів професійного спілкування та як можна виправити ситуацію?

- Чи було враховано мною специфіку професійного спілкування з різними категоріями громадян?

- Чи володію я технікою установлення емоційного й ділового контакту з іншими людьми на «відмінно»?

- Чому я промовчав, коли нецензурно висловлювався мій колега та як це в майбутньому вплине на імідж поліцейського?

- Чи вмію я себе стримувати в екстрених ситуаціях? Якщо не вмію, то як навчитися бути емоційно стійким?

Додамо, що на основі аналізу результатів професійного спілкування слід здійснювати прогностичні дії, котрі слугують упередженням до розв'язання екстрених ситуацій.

Обговорення. Проведене нами дослідження не спростовує гіпотези інших дослідників, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, однак ґрунтується на самостійних висновках і рекомендаціях стосовно етапів підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками.

Висновки. Таким чином, розкрито суть підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками, яка полягає в цілеспрямованому формуванні стратегії поведінки курсантів у професійній діяльності, моделюванні взаємодії з правопорушниками, навчанні вмінням самоконтролю та саморегуляції власних професійних дій, у тому числі комунікативних і мовних дій. Конкретизовано зміст цієї підготовки як знання й уміння професійного спілкування поліцейських.

Визначено професійне спілкування поліцейського як дії, спрямовані на встановлення контакту, налагоджування ділових і відкритих стосунків, активізацію співпраці з правопорушниками, результатом яких є розв'язання конфліктних ситуацій.

Необхідність вивчення психолого-педагогічного аспекту професійного спілкування в галузі правоохоронної діяльності обумовлена тим, що установлення контакту й розв'язання конфліктних ситуацій відбувається

більш ефективно, якщо правоохоронці володіють механізмами розкриття індивідуальних особливостей людини, реалізують прийоми і методи педагогічного впливу на коригування її дій і поведінки.

Уточнено й конкретизовано зміст етапів підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками (моделювання майбутніми поліцейськими ситуації професійного спілкування з правопорушниками, установлення з ними емоційного й ділового контакту в професійній діяльності, керування спілкуванням, аналіз результатів професійного спілкування).

У подальшому рекомендовано використовувати потенціал навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» для підготовки курсантів до професійного спілкування в професійній діяльності, для навчання самоконтролю в розмові зі співбесідниками.

ЛІТЕРАТУРА

- Колодка А. В. Психологічні особливості оперативного спілкування працівників поліції як один із аспектів формування позитивної громадської думки. *Психологічні конструкти позиціонування поліції серед населення* : матеріали круглого столу від 24 листопада 2016 р. Львів : ЛД УВС, 2016. С. 278-281.
- Кудрявцева Г. І. Особливості підготовки працівників національної поліції України до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка : наук. журнал Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій*. Вип. 6. Одеса, 2018. С. 162-165.
- Литвин В. В. Професійне спілкування патрульних поліцейських із різними категоріями громадян. *Юридична психологія*. №1 (18). 2016. С. 84-92.
- Наказ МВС України про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських від 09 листопада 2016 р. № 1179. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>
- Новий тлумачний словник української мови. Укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. К. : Вид-во «АКОНІТ», 2008. Т. 1. 926 с.
- Новий тлумачний словник української мови. Укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. К. : Вид-во «АКОНІТ», 2008. Т. 3. 862 с.
- Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. 3-тє вид., допов. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
- Турина О. С. Психологічні особливості професійного спілкування працівників правоохоронних органів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. №2 (2). 2012. С. 480-490.
- Федорова Н. В. Особливості спілкування поліцейського з учасниками масових акцій у конфліктних ситуаціях. *Психологічні конструкти позиціонування поліції серед населення* : матеріали круглого столу від 24 листопада 2016 р. Львів : ЛД УВС, 2016. С. 239-243.
- Як працює «Поліна» – поліція проти домашнього насильства <https://www.radiosvoboda.org/a/28602166.html>

REFERENCES

- Fedorova N. V. (2016, Lystopad 24). Osoblyvosti spilkuvannia politseiskoho z uchasnykamy masovykh aktsii u konfliktnykh sytuatsiiakh. [Peculiarity of communication of a policeman with participants of mass actions in conflict situations]. *Psykhologichni konstrukty pozytsionuvannia politsii sered naseleння* : Proceedings Round Table (239-243). Lviv : LD UVS (in Ukrainian).
- How «Polina» works - police against domestic violence (2018). Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/28602166.html> (in Ukrainian).
- Kolodka A. V. (2016, Lystopad 24) Psykhologichni osoblyvosti operatyvnoho spilkuvannia pratsivnykiv politsii yak odyn iz aspektiv formuvannia pozytyvnoi hromadskoi dumky [Psychological peculiarities of operative communication of police officers as one of the aspects of the formation of positive public opinion]. *Psykhologichni konstrukty pozytsionuvannia politsii sered naseleння* : Proceedings Round Table (278-281). Lviv : LD UVS (in Ukrainian).
- Kudriavtseva H. I. (2018) Osoblyvosti pidhotovky pratsivnykiv natsionalnoi politsii Ukrainy do profesiinoi diialnosti [Peculiarity of training of the national police Ukraine to the profession]. *Innovatsiina pedahohika : nauk. zhurnal / Prychornomorskyi naukovodoslidnyi instytut ekonomiky ta innovatsii*. Iss. 6, 162-165. Odesa (in Ukrainian).
- Lytvyn V. V. (2016) Profesiine spilkuvannia patrolnykh politseiskykh iz riznymy katehoriiami hromadian [Professional communication of patrol policemen with different categories of citizens]. *Yurydychna psykhologhiia*. №1 (18), pp. 84-92. (in Ukrainian).
- Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2016). *Order to approve the Rules of Ethical behavior of policemen*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>. (in Ukrainian).
- Turynska O. Y. (2012). Psykhologichni osoblyvosti profesiinoho spilkuvannia pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Psychological peculiarities of professional communication law enforcement officers]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. №2 (2), 480-490. (in Ukrainian)
- Yaremenko V., Slipushko O. (Ed.). (2008). *Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy* [New explanatory dictionary of the ukrainian language]. Vol. 1. 926. Kyiv : AKONIT, (in Ukrainian).
- Yaremenko V., Slipushko O. (Ed.). (2008). *Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy* [New explanatory dictionary of the ukrainian language]. Vol. 3. 862. Kyiv : AKONIT, (in Ukrainian).
- Ziazun I. A., Kramushchenko L. V., Kryvonos I. F. (et al.). (2008). *Pedahohichna maisternist*. [Pedagogical skill]. Kyiv : SPD Bohdanova A. M. (in Ukrainian)

Інформація про автора:

Голопич Інна Миколаївна: ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1831-9752>;
старший викладач кафедри українознавства факультету № 2, Харківський національний університет внутрішніх справ, проспект Льва Ландау, 27, м. Харків, Україна, 61000.
e-mail: golopychinna@ukr.net

Information about the author:

Golopych Inna: ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1831-9752>;
Senior Lecturer of the Department of Ukrainian studies of Faculty № 2 of Kharkiv National University of Internal Affairs, Lev Landau Avenue, 27, Kharkiv, Ukraine, 61000
e-mail: golopychinna@ukr.net

Цитуйте цю статтю як: Голопич І.М. Підготовка майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками у вищих закладах зі специфічними умовами навчання. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2018. № 45. С. 46-58. <http://doi.org/10.5281/zenodo.2620560>

Дата надходження статті до редакції: 22.10.2018

Стаття прийнята до друку: 06.11.2018